

Opinnäytetyö (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Kätilötyön suuntautumisvaihtoehto

2013

Kristiina Lieskallio & Annika Palomäki

KÄTILÖOPISKELIJAN EETTISEN OSAAMISEN TUKEMINEN OHJATUSSA HARJOITTELUSSA ÄITIYSPOLIKLINIKALLA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kristiina Lieskallio & Annika Palomäki

KÄTILÖOPISKELIJAN EETTISEN OSAAMISEN TUKEMINEN OHJATUSSA HARJOITTELUSSA ÄITIYSPOLIKLINIKALLA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa, kuinka erään yliopistollisen keskussairaalan äitiyspoliklinikalla opiskelijaohjaajat tukevat kätilöopiskelijoiden eettistä osaamista ja sen kehittymistä kätilöopiskelijoiden ohjatun harjoittelun aikana. Opinnäytetyö on osa kansainvälistä Increasing Ethical Competence in Midwifery Education and Practice (INEC) –projektia. Opinnäytetyöllä haluttiin selvittää minkälaisia menetelmiä ja taitoja äitiyspoliklinikan kätilöillä on kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen. Lisäksi haluttiin selvittää, minkälainen motivaatio äitiyspoliklinikan kätilöillä on tukea kätilöopiskelijan eettistä osaamista, mikä on kätilöopiskelijan oma vastuu eettisen osaamisensa kehittämisessä ja onko äitiyspoliklinikan kätilöillä tarvetta uusille menetelmille kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin äitiyspoliklinikan kätilöiltä ryhmähaastatteluna toukokuussa 2013. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna, jonka haastattelurunko koostui tutkimusongelmista johdetuista kysymyksistä. Haastatteluun osallistui kuusi kätilöä. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä.

Äitiyspoliklinikan kätilöt tukevat kätilöopiskelijan eettistä osaamista pääasiallisesti ohjauskeskustelujen ja roolimalliuden avulla. Ohjauskeskusteluja käydään opiskelijaohjaajan ja kätilöopiskelijan välillä eettisesti ongelmallisten potilaskontaktien kohdalla. Ohjauskeskusteluiden avulla kätilöopiskelijat oppivat tunnistamaan eettisiä ongelmatilanteita ja etsimään niille ratkaisuja. Äitiyspoliklinikan kätilöt tiedostavat toimivansa esimerkkeinä kätilöopiskelijoille potilaskontakteissa ja ymmärtävät kuinka suuri vastuu heillä on roolimallina toimimisessa; kätilöopiskelijan eettinen osaaminen kärsii, jos opiskelijaohjaajat itse eivät toimi työssään eettisesti oikein.

Tulevaisuudessa olisi tärkeää kehittää äitiyspoliklinikan ja mahdollisesti myös muiden harjoitteluyksiköiden käyttöön uusia menetelmiä, joilla voitaisiin tehostaa kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemista.

ASIASANAT:

kätilöopiskelija, eettinen osaaminen, opiskelijaohjaaja, ohjattu harjoittelu, äitiyspoliklinikka

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in nursing| Midwifery

2013 | 31 pages + 4 appendices

Mari Berglund

Kristiina Lieskallio & Annika Palomäki

THE DEVELOPMENT OF STUDENT MIDWIVES' ETHICAL COMPETENCE DURING CLINICAL TRAINING AT MATERNITY POLYCLINIC

The purpose of this thesis was to map out how the mentors of one university hospital's maternity polyclinic support the development of student midwives ethical competence during clinical training. This thesis is a part of an international project called Increasing Ethical Competence in Midwifery Education and Practice (INEC). With this thesis it was mapped what kind of methods and skills the mentors of the maternity polyclinic have to support the development of the student midwives' ethical competence during clinical training. It was also studied what are student midwives' own responsibilities in developing their own ethical competence during clinical training and do the mentors of the maternity polyclinic have need for new methods of supporting the development of student midwives ethical competence.

The material for this thesis was collected from the midwives of maternity polyclinic as a group interview in May 2013. The interview was executed as a theme interview that was compiled of questions concluded from the research problems of this thesis. Six midwives took part in this interview. The material from this interview was analyzed with contents analysis.

The midwives of the maternity polyclinic support the development of the student midwives' ethical competence with guidance conversations and with being role models. The guidance conversations between the mentor and student midwife are used as a method of developing the ethical competence of the student midwife after ethically problematic patient contacts. The guidance conversations help the student midwives learn how to recognize ethically problematic situations and find solutions to these situations. The midwives of the maternity polyclinic are aware that they act as examples to the student midwives during patient contacts and they understand that they have a big responsibility to be a good role model for student midwives; the development of the student midwives' ethical competence suffers if their mentors don't act ethically correct in their work.

In the future it would be important to develop new methods for developing the ethical competence of midwifery student's for the midwives and mentors of the maternity polyclinic and other clinical training units.

KEYWORDS:

student midwife, ethical competence, mentor, clinical practice, maternity polyclinic

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 KÄTILÖOPISKELIJOIDEN EETTISEN OSAAMISEN KEHITTYMINEN JA SEN TUKEMINEN	6
2.1 Eettiset ongelmat äitiyspoliklinikalla	6
2.2 Kätilöopiskelijoiden eettinen osaaminen ohjatussa harjoituksissa	7
2.3 Opiskelijaohjaajien eettisen osaamisen ohjaustaidot	9
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	14
4 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN	15
4.1 Tiedonhaku ja tutkimusmenetelmän valinta	15
4.2 Aineiston keräys	16
4.3 Aineiston käsittely ja analysointi	16
5 TUTKIMUSTULOKSET	18
5.1 Kätilöiden menetelmät kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen	18
5.2 Kätilöiden taidot kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen	20
5.3 Kätilöiden motivaatio kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen	22
5.4 Kätilöopiskelijan oma vastuu eettisen osaamisensa kehittämisessä	23
5.5 Uudet menetelmät kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen	25
6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	27
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	30
LÄHTEET	36

LIITTEET

- Liite 1. Teemahaastattelurunko.
- Liite 2. Esimerkki sisällönanalyysistä.
- Liite 3. Saatekirje.
- Liite 4. Suostumus tutkimukseen.

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä kartoitettiin kuinka erään yliopistollisen keskussairaalan äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajat tukevat kätilöopiskelijoiden eettistä osaamista ohjatun harjoittelun aikana. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää millaisia menetelmiä ja taitoja opiskelijaohjaajilla on kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen ja sen kehittämiseen. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää äitiyspoliklinikalla jo käytössä olevat eettisen osaamisen tukemiseen käytetyt menetelmät, niissä esiintyvät mahdolliset puutteet sekä mahdollinen tarve uusille menetelmille.

Opinnäytetyö liittyy Increasing Ethical Competence in Midwifery Education and Practice (INEC) -projektiin. INEC on kansainvälinen yhteistyöprojekti Suomen, Viron ja Sveitsin välillä, jota Turun ammattikorkeakoulu hallinnoi. INEC on kolmivuotinen projekti, jonka päämääränä on kartoitusten tulosten pohjalta parantaa kätilöopiskelijoiden saamaa tukea eettisen osaamisensa kehittymiseen opiskelijaohjaajien ja opettajien taholta. (Berglund 2013.)

Opinnäytetyön aihe on tärkeä ja ajankohtainen, koska kätilötyön kentillä on huomattu, että eettiset ongelmat ovat lisääntyneet ja monimutkaistuneet muun muassa teknologian kehittyessä ja raskaana olevien päihteidenkäytön sekä lisääntyneen monikulttuurisuuden seurauksena (Laes 2005; Tilastokeskus 2012). Opiskelujen aikana kätilöopiskelijan eettisen ammattiosaamisen tulisi kehittyä ja vahvistua teoriaopintojen ja käytännön harjoittelujaksojen aikana tapahtuneiden eettisten ongelmatilanteiden läpikäymisen avulla.

Ohjatun harjoittelujakson aikana ilmenneitä eettisiä ongelmia ja oppimistilanteita on tutkittu aiemmin lähinnä opiskelijaohjaajan ja sairaanhoitajaopiskelijan näkökulmasta. Ohjaussuhdetta on opiskelijaohjaajan ja opiskelijan välillä on tutkittu kätilöopiskelijan näkökulmasta. Äitiyspoliklinikan kätilöiden näkökulmaa ei ole aiemmin tutkittu, eikä mitään spesifisti kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisesta.

2 KÄTILÖOPISKELIJOIDEN EETTISEN OSAAMISEN KEHITTYMINEN JA SEN TUKEMINEN

Hoitotyötä on hoitotieteeseen pohjautuva ammatillinen hoitaminen, jota harjoittaa terveysalan ammattihenkilö. Hoitotyön etiikalla tarkoitetaan tiedonala, joka tarkastelee hyvän ja pahan, oikean ja väärän kysymyksiä hoitotyössä. Hoitotyön etiikka koostuu vastuusta ihmisestä ja vastuusta tehtävästä sekä näihin liittyvistä eettisistä periaatteista, jotka ohjaavat hoitotyön toimintaa. Näitä eettisiä periaatteita ovat muun muassa ihmisarvon kunnioittamisen periaate, hyvän tekemisen ja pahan välttämisen periaate, oikeudenmukaisuuden periaate sekä perusteltavuuden periaate. (Leino-Kilpi 2012, 27–30.) Kätilö perustaa eettisen osaamisensa ja päätöksentekonsa kätilötyön eettisiin ohjeisiin (International Confederation of midwives 2008).

Eettisellä osaamisella tarkoitetaan taitoa toimia hoitotyön ammattihenkilönä eettisten periaatteiden mukaisesti. Eettinen osaaminen vaatii perusteellista hoitotyön osaamista, hoitotieteeseen perustuvaa toimintaa sekä rohkeutta keskustella eettisistä ongelmista ja epäkohdista. (Välimäki 2012, 165–173.)

2.1 Eettiset ongelmat äitiyspoliklinikalla

On todettu, että monet raskaudenaikaiset eettiset ongelmatilanteet johtuvat äidin ja sikiön välisistä ristiriidoista, jotka usein johtuvat riskiraskauksista. Ongelma johtuu siitä, että sikiötäkin tulisi kohdella potilaana, mutta sillä ei käytännössä ole minkäänlaisia oikeuksia. (De Vries & Torres 2009, 14–17.; Di Giovanni 2010, 346, 348–353.)

Äitiyspoliklinikan toiminta keskittyy lähinnä riskiraskauksien, kuten diabetesta sairastavien, obeesien odottajien ja päihderiippuvaisten naisten seurantaan ja hoitoon. Äitiyspoliklinikalla toimii myös sikiötutkimusyksikkö ja erityisäitiysvalmennuspoliklinikka synnytyspelosta kärsiville naisille. (HUS 2013; Turun yliopistollinen keskussairaala 2013.) Tässä opinnäytetyössä kätilöllä tarkoitetaan käti-

lökoulutuksen suorittanutta, kätilöluetteloon rekisteröityä laillistettua ammattihenkilöä, joka on töissä yliopistollisen keskussairaalan äitiyspoliklinikalla (Suomen kätilöliitto 2009a).

Hoidettaessa obeeseja ja raskausdiabetesta sairastavia odottajia äitiyspoliklinikalla, on kätilöiden haastavaa löytää eettinen tasapaino äidin motivoinnissa terveellisempiin elämäntapoihin kuitenkin syylistämättä häntä. Ylipaino on usein äidille arka asia, joten kätilön täytyy olla hienotunteinen, mutta myös samalla ottaa huomioon sikiön vaarantunut terveys. (Härmä ym. 2010, 1108.) Päihteitä käyttävien raskaana olevien naisten hoidossa kätilöt käyvät jatkuvaa eettistä keskustelua itsensä kanssa. Kätilön täytyy puhua odottajan kanssa suoraan ilman paheksuntaa, ja antaa odottajalle paljon tukea. Vaikka sikiö on vaarassa, kätilön tulisi olla kuitenkin rauhallinen ja kärsivällinen, jotta hoitosuhteeseen syntyisi luottamus. (Leppo 2012, 61–65.)

Synnytyspelkoisten äitien hoidon kätilöt kokevat haastavaksi, mutta palkitsevaksi. Heidän mielestään on tärkeintä kuunnella potilasta ja uskoa hänen pelkoonsa, jotta voisi tehdä oikeat hoitoratkaisut yksilöllisesti jokaisen äidin tarpeiden mukaan. (Aaltonen & Västi 2009, 38–40.) Äitiyspoliklinikan sikiötutkimusyksikössä tehdään ultraäänitutkimuksia ja geneettisiä seulontoja, mitkä jo itsessään herättävät monia eettisiä kysymyksiä. Kätilöiden olisi hyvä varmistaa ennen tutkimuksia, että äidit ovat tehneet tietoon perustuvan harkitun päätöksen osallistua tutkimukseen ja ovat varautuneet siihen, jos tutkimuksessa paljastuu jotain yllättävää ja pohtineet sen seurauksia. Jos ultraäänitutkimuksessa paljastuu jotain poikkeavaa, on asiantunteva neuvonta ja tuki äidille hyvin tärkeää. (Autti-Rämö ym. 62, 63, 65.)

2.2 Kätilöopiskelijoiden eettinen osaaminen ohjatussa harjoittelussa

Ohjatulla harjoittelulla tarkoitetaan käytännön kentillä toteutuvaa ammattitaitoa edistävää työharjoittelua, jonka tarkoituksena on syventää ja kehittää hoitotyön opiskelijan tietoja ja taitoja. Opiskelija pääsee toteuttamaan osaamistaan käytännössä ja näin hänen tietotaitonsa ja erityisesti kädentaidot kehittyvät ja vah-

vistuvat. Ohjatussa harjoittelussa kättilöopiskelijalla on yleensä nimetty lähiohjaaja tai – ohjaajat, joiden kanssa opiskelija pääasiassa työskentelee. Ohjatun harjoittelun alussa opiskelija luo harjoittelujaksolle omat tavoitteensa ja harjoittelun sujumista käydään läpi lähiohjaajan kanssa väli- ja loppuarvioinneissa. (STM 2003.)

Tässä opinnäytetyössä kättilöopiskelijalla tarkoitetaan ammattikorkeakoulussa hoitotyön koulutusohjelmassa kättilötyöhön suuntautuvaa henkilöä. Kättilökoulutus on 270 opintopisteen laajuinen opintokokonaisuus, joka pohjautuu Euroopan Unionin direktiiviin 2005/36/EY. (Suomen kättilöliitto 2009b; Turun ammattikorkeakoulu 2010.) Koulutuksesta 120 opintopistettä koostuu ohjatusta harjoittelusta (OPM 2006) .

Eettisten ongelmien ratkaisemisen opetuksella ja ohjauksella on merkitystä opiskelijan eettisen oppimisen kehittymiseen. Hoitotyön opiskelijat kokevat saavansa melko vähän tai ei lainkaan tukea eettisen osaamisensa kehittymiseen ohjatuissa harjoitteluissa. On todettu, että ne opiskelijat, jotka ovat saaneet ohjatussa harjoittelussa opetusta eettisistä ongelmatilanteista, myös havainnoivat ja ratkaisevat eettisiä ongelmia enemmän niin itsenäisesti kuin opiskelijaohjaajensa kanssa yhdessä. (Brunou 2009, 86, 94,109.)

Hoitotyön opiskelijat tarvitsevat tukea opettajilta ja opiskelijaohjaajilta kehittyäkseen eettisessä osaamisessa. On tutkittu, että hoitotyön opiskelijat harvoin itsenäisesti huomaavat eettisiä puolia kohtaamissaan hoitotilanteissa ja heille on vaikeaa yhdistää teorian tietoa käytäntöön. Itse asiassa harva hoitotyönopiskelija osaa hyödyntää eettistä osaamistaan eettisesti ongelmallisissa hoitotilanteissa, vaikka heidän teoreettinen osaaminen etiikasta olisikin riittävää. Tämän epäkohdan korjaaminen vaatii opiskelijaohjaajia havainnollistamaan opiskelijalle eettisiä hoitotilanteita tarkemmin ja tehokkaammin. Hoitotyönopiskelijat kokevat, että omien tunteiden reflektointi yhdistettynä teorian tietoon auttaa heitä selkiyttämään ja prosessoimaan omia ajatuksiaan kokemistaan eettisesti vaikeista tilanteista. (Brunou 2009, 86, 109; Hunink ym. 2009, 491, 495 – 497; Romppanen 2011, 230, 232.)

Hoitotyön opiskelijat arvioivat omaa eettistä osaamistaan ja sen kehittymistä ohjatun harjoittelun aikana useasti jakson aikana. Harjoittelun aikana opiskelija oppii yhdistämään etiikan teorian käytäntöön. Opiskelijan eettisen osaamisen ilmenemisessä on huomattu kahdenlaista suhtautumistapaa. Ensimmäisessä suuntautumistavassa opiskelija on tasavertaisessa ja vuorovaikutuksellisessa yhteistyösuhteessa hoidettavan potilaan kanssa. Opiskelija on hoitotilanteessa aidosti läsnä, kuuntelee potilasta ja kunnioittaa hänen oikeuttaan tehdä päätöksiä omasta hoidostaan. Toisessa suuntautumistavassa opiskelija näkee potilaan työnä ja hoitamisen kohteena. Tällöin opiskelija ei välttämättä näe potilasta ihmisenä vaan kokoelmana sairauksia ja diagnooseja. (Leppänen 2011, 166–168.)

Opiskelijat saavat lisää itsevarmuutta ja rohkeutta kestää vaikeat hoitotilanteet, kun he huomaavat oman ammatillisen osaamisensa kehittyneen. Opiskelijat kehittävät ammatillista osaamistaan olemalla toimivassa vuorovaikutussuhteessa opiskelijaohjaajansa ja muiden työntekijöiden kanssa, sillä usein ohjaajia pidetään tärkeänä ja keskeisenä roolimallina hänen omalla toiminnallaan ja käytöksellään. Kliinisissä hoitotilanteissa mukana ollessaan opiskelijat kehittävät eettistä osaamistaan oppimalla tiedostamaan tilanteen erilaiset eettiset ulottuvuudet ja käyttämällä näitä apuna eettisessä päätöksenteossaan. (Pedersen & Sivonen 2012, 842–843.)

Hoitotyön opiskelijat kokevat, että hoitotyön vaativa tehokkuustaso ja kiire estävät heitä hoitamasta potilaita kunnolla ja nämä potentiaalisesti hidastavat heidän eettisen ajattelunsa kehittymistä. Osa opiskelijoista kokee myös jäävänsä työntekijöiden piiriin ulkopuolelle ohjatussa harjoittelussa. Tämä vaikeuttaa ammatillista keskustelua oppimistilanteista ja täten vaikuttaa negatiivisesti heidän eettisen osaamisensa kehittymiseen. (Pedersen & Sivonen 2012, 844.)

2.3 Opiskelijaohjaajien eettisen osaamisen ohjaustaidot

Opiskelijaohjaaja on harjoitteluyksikössä työskentelevä hoitotyön ammattilainen, joka tarjoaa opiskelijalle oppimiskokemuksia, arvioi opiskelijan osaamista ja kä-

dentaitoja sekä valvoo opiskelijan toimintaa (Opiskelijaohjauksen laatusuositukset osana Kanta-Hämeen alueen sosiaali- ja terveystieteiden ja työelämän yhteistyötä 2012). Opiskelijaohjaajat toimivat opiskelijalle omalla toiminnallaan roolimallina ja käyvät opiskelijan kanssa läpi hänen oppimiskokemuksiaan. (Kukkola 2008, 47–51; Sipponen 2009, 19, 32, 56–58.) He näyttävät opiskelijalle kuinka antaa tehokasta hoitoa olemalla samalla potilaan tarpeisiin mukautuva, herkkätuntoinen sekä aidosti läsnä (Pedersen & Sivonen 2012, 842–843). Opiskelijaohjaajat kannustavat opiskelijaa omatoimisuuteen ja tuovat teorian käytäntöön havainnollistamalla oppimistilanteita ja kysymällä aktivoivia kysymyksiä. Ohjaajalla tulisi olla hyvä teoreettinen, kliininen ja eettinen osaaminen. Kaiken kaikkiaan toimiva ohjaussuhde on opiskelijan oppimisen kannalta hyvin tärkeää. (Kukkola 2008, 47–51; Sipponen 2009, 19, 32, 56–58.)

Opiskelijaohjaajilla on suuri rooli kättilöopiskelijan eettisen osaamisen kehittymisen kannalta, koska merkittävä osa eettisestä osaamisesta opitaan ja omaksumaan ohjatuissa harjoitteluista. Opiskelijaohjaajat toimivat opiskelijalle roolimallina niin negatiivisessa kuin positiivisessakin mielessä, joten opiskelijaohjaajan tulisi tarkastella jatkuvasti omia työtapojaan ja miettiä niiden perusteita. (Hughes & Fraser 2011; Licquirish & Seibold 2008, 483–487; Sipponen 2009, 56 – 58.) Jos opiskelijaohjaaja ei toimi itse eettisesti oikein hoitotilanteissa, voi opiskelija menettää mahdollisuuden kehittää eettistä osaamistaan. Pahimmassa tapauksessa voi koko opiskelijan näkemys hoitotyön etiikasta vääristyä. Toisaalta ne opiskelijat jotka ovat kohdanneet sekä hyviä että huonoja roolimalleja, osaavat erottaa huonot käyttäytymismallit hyvistä roolimalleista ja oppia sitä kautta kehittämään omaa eettistä osaamistaan. (Carlin & Epstein 2012, 900; Pedersen & Sivonen 2012, 842–843.)

Hoitotyöopiskelijoiden mielestä hyvässä harjoittelupaikassa opiskelijaa kohdellaan kuin tulevaa kollegaa ja opiskelijaohjaajat ja muu henkilökunta ovat kiinnostuneita opiskelijasta. Hyvä opiskelijaohjaaja on kiinnostunut ja ylpeä omasta työstään sekä motivoitunut ohjaamaan opiskelijaa. Huonossa harjoittelupaikassa opiskelijaohjaajat eivät ole kiinnostuneita opiskelijasta ja opiskelijan läsnäolo

koetaan raskaaksi. Huono opiskelijaohjaaja ei tue opiskelijan oppimista, eikä ole kiinnostunut tämän tavoitteista. (Leppänen 2011, 170.)

Hoitotyön koulutuksessa ja ohjattujen harjoittelujen ohjauksessa tulisi tukea opiskelijoita tekemään havaintoja ja kannustaa heitä itse ratkaisemaan kokemiinsa eettisiä ongelmia. Opiskelijoita tulisi myös rohkaista puhumaan ja kannustaa heitä refleктоimaan tunteitaan, joita heille herää eettisesti vaikeissa tilanteissa. Ohjaustilanteissa opiskelijan eettistä osaamista tulisi kehittää ja tukea keskustelemalla enemmän opiskelijan havainnoista ja käymällä läpi erilaisia todellisia ja kuviteltuja eettisiä ongelmatilanteita ja niiden ratkaisuja. (Brunou 2009, 111.; Romppanen 2011, 232.)

Kätilöopiskelijat arvostavat opiskelijaohjaajia, jotka ovat positiivisia roolimalleja: työskentelevät näyttöön perustuvasti ja ovat potilaan puolella. On tärkeää, että opiskelijaohjaajat ovat motivoituneita ohjaukseen, jakavat mielellään opiskelijoille omaa tietoaan ja ovat helposti lähestyttäviä. Opiskelijaohjaajan tulisi kannustaa opiskelijoita ottamaan vastuuta, mutta samalla huomioida opiskelijan osaamisen taso. Opiskelijaohjaajan tulisi antaa opiskelijalle mahdollisuus tehdä ja pohtia asioita itse, koska se edistää kädentaitojen kehittymistä ja asioiden omaksumista. (Licquirish & Seibold 2008, 483–487; Hughes & Fraser 2011, 479–481.)

Epäjohdonmukaiset ja ristiriitaiset hoitotavat työyhteisön sisällä nähdään hyvin turhauttavina. Ennen kaikkea opiskelijaohjaajat ovat avainasemassa siinä, saavatko opiskelijat hyviä oppimiskokemuksia ja kuinka heidän ammatillinen osaamisensa kehittyy. Kätilöopiskelijat kokevat erittäin hyödyllisenä oppimisen kanalta sen, että hoitotilanteita käydään läpi yhdessä oman ohjaajan kanssa ja asioista pystytään keskustelemaan. (Licquirish & Seibold 2008, 483–487; Hughes & Fraser 2011, 479–481.) Opiskelijan eettisen osaamisen edistymistä voi arvioida parhaiten arvioimalla hänen kanssakäymistään potilaan kanssa ja hänen potilaskontaktien jälkeistä reflektiotaan (Leppänen 2011, 169).

Opiskelijaohjauksessa opiskelijaohjaajat kokevat haasteelliseksi toimivan ohjaussuhteen muodostumisen, ohjaustyön kuormittavuuden ja intensiivisyyden,

opiskelijoiden koulutuksen muuttumisen ja opiskelijoiden erilaiset lähtötasot. Opiskelijaohjaajat tarvitsevat tietoa ammattikorkeakoulun toiminnasta, siellä tapahtuneista muutoksista, opetuksen sisällöstä sekä opintokokonaisuuksista. Opiskelijaohjaajat tarvitsevat enemmän tietoa opiskelijan omista, opetussuunnitelman ja kyseisen harjoittelujakson tavoitteista, ohjeistusta tavoitteiden laatimiseen ja koulutusta tavoitteiden ymmärtämiseen. Opiskelijaohjauksesta itsestään haluttaisiin tietää enemmän. Ohjaajat haluaisivat tietää opiskelijaohjauksessa tapahtuneista muutoksista, peruskäytännöistä, ohjeista, oppimisen tukemisesta ja uusista ohjausmenetelmistä. Ohjaajat pitävät myös oman ammattitaidon ylläpitämistä tärkeänä osana opiskelijaohjausta. (Kukkola 2008, 55–57; Sipponen 2009, 19, 32, 56–58.)

Opiskelijaohjaajien ohjaustaidoissa on parantamisen varaa, vaikkakin opiskelijaohjaajat yleisesti kokevat ohjaustaitojensa olevan riittävän hyvät. Opiskelijaohjaajat eivät välttämättä ole täysin tietoisia opetussuunnitelman sisällöstä, jonka takia he eivät aina voi opiskelijan suorittamista opinnoista päätellä hänen osaamisensa tasoa. Joskus opiskelijan taustoihin taas ei perehdytä tarpeeksi hyvin, ennen hänen tuloaan ohjattuun harjoitteluun. Opiskelijan osaamisen tasosta olisi kuitenkin hyvä olla selvillä, jotta osaa antaa opiskelijalle oikean määrän vastuuta ohjatussa harjoittelussa. Liiallinen vastuu saattaa ahdistaa opiskelijaa, jos hän ei ole siihen vielä valmis, mutta toisaalta opiskelijan ammatillinen kasvu hidastuu, jos hän ei saa omatoimisesti kehittää osaamistaan. (Kukkola 2008, 47–51; Hughes & Fraser 2011, 480.)

Opiskelijaohjaajat kokevat tarvitsevansa lisää koulutusta opiskelijaohjauksesta. Ohjaajakoulutuksissa olleet opiskelijaohjaajat kokevat saaneensa niistä paljon arvokasta tietoa etenkin hyvän ohjaussuhteen luomisesta, opiskelijan vastaanotosta, opiskelijan kohtelusta sekä vuorovaikutuksesta ja tasavertaisuudesta oppimistilanteissa. Ohjaajakoulutuksessa ohjaajat oppivat myös rakentavan palautteen antamisesta ja jatkuvasta koko harjoittelun ajan tapahtuvasta arvioinnista. Koulutukset mahdollistavat opiskelijaohjaajien tutustumisen muihin ohjaajiin, opettajiin ja joskus myös oppilaitokseen. Opiskelijaohjaajien ohjeistuksella sekä lisäkouluttautumisella eettisistä ongelmista ja eettisestä pohtimisesta

parannettaisiin opiskelijaohjausta ja opiskelijaohjaajista tulisi parempia roolimalleja opiskelijoille eettisissä ongelmatilanteissa. (Hunink ym. 2009, 496, 497; Kukkola 2008, 55–57.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää millaisia taitoja ja menetelmiä äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajilla on kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen ja kehittämiseen. Lisäksi kartoitettiin opiskelijaohjaajien näkemys siitä, minkälaista tukea kätilöopiskelijat saavat eettisen osaamisensa kehittymiseen heidän ollessaan ohjatussa harjoittelussa yliopistollisen keskussairaalan äitiyspoliklinikalla.

Pää tutkimusongelma on ”Miten kätilöt äitiyspoliklinikalla tukevat kätilöopiskelijoiden eettistä osaamista ohjatun harjoittelun aikana?”

Alatutkimusongelmia ovat:

- ✓ Minkälaisia menetelmiä opiskelijaohjaajilla on kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen?
- ✓ Minkälaisia taitoja opiskelijaohjaajilla on kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen?
- ✓ Minkälainen motivaatio opiskelijaohjaajilla on tukea kätilöopiskelijan eettistä osaamista?
- ✓ Mikä on opiskelijaohjaajien mielestä kätilöopiskelijan oma vastuu eettisen osaamisen kehittämisessä?
- ✓ Minkälaisia uusia menetelmiä äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajat kaipaavat kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen?

4 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tiedonhaku ja tutkimusmenetelmän valinta

Tiedonhaku aloitettiin tammikuussa 2013 ja se tehtiin käyttäen sähköisiä tietokantoja Chinal, Medic, ja Science Direct. Hakusanoina käytettiin *etiikka, moraalii, ohjattu harjoittelu, käytännön harjoittelu, opiskelijaohjaaja, kättilöopiskelija, kättilö, sairaanhoitaja, raskaus, ethics, moral, preceptorship, mentorship, clinical practise, clinical training, midwife, student, maternity polyclinic, nurse, nursing, obstetrics ja prenatal*. Tiedonhaku rajattiin tutkimuksiin, jotka ovat valmis-tuneet enintään kymmenen vuotta sitten. Hakutuloksista valikoitui aluksi tutki-muksia otsikon ja tiivistelmän perusteella ja näihin tutkimuksiin perehdyttiin tar-kemmin. Lopulta opinnäytetyön kirjallisuuskatsaukseen valikoitui 14 tutkimusta, jotka sisällöltään liittyivät opinnäytetyön aiheeseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 83–84, 98–99.)

Tutkimusotteeksi valikoitui kvalitatiivinen tutkimus. Koska opinnäytetyössä tutki-taan kohdejoukon kokemuksia, tulkintoja, käsityksiä ja motivaatioita, soveltuu tämä tutkimusote hyvin tähän opinnäytetyöhön. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 49–56.) Tutkimusmenetelmäksi valikoitui haastattelu. Koska opinnäytetyö tutki ihmisten kokemuksia ja ajatuksia, oli haastattelu tarkoituk-senmukainen tutkimusmetodi, sillä tällöin ollaan suorassa vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa. Haastattelu oli tiedonkeruumetodina myös joustava, moni-puolinen ja se antoi mahdollisuuden syventää saatuja tietoja haastattelun aika-na lisäkysymysten avulla. Haastattelutyypiksi valikoitui puolistrukturoitu teema-haastattelu. Etukäteen haastattelua varten muotoiltiin teemahaastattelurunko (Liite 1), mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys jäivät avoimiksi. Haastatte-lurungon teemat muodostuivat tutkimusongelmien mukaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 204–209.)

4.2 Aineiston keräys

Kun opinnäytetyö sai tutkimusluvan toukokuussa 2013, äitiyspoliklinikan osastonhoitajalle lähetettiin saatekirje (liite 3), jossa kerrottiin opinnäytetyön tarkoituksesta ja INEC-projektista. Lisäksi osastonhoitajalta tiedusteltiin sähköpostitse heille sopivaa ajankohtaa aineistonkeruulle ja heille parhaiten soveltuvaa haastattelumenetelmää. Päädyttiin yhteen ryhmähaastatteluun, joka toteutettiin 27.5.2013 ja siihen osallistui kuusi äitiyspoliklinikalla työskentelevää kättilöä. Ryhmähaastattelua varten oli varattu äitiyspoliklinikan taukotila, jossa oli rauhallista ja lisäksi se oli haastateltaville tuttu ja turvallinen. Aluksi haastateltaville kättilöille kerrattiin opinnäytetyön tarkoitusta ja tavoitteita sekä käytiin alustavasti läpi haastattelun teema-alueita. Haastatteluun osallistuvat kättilöt allekirjoittivat kirjallisen suostumuslomakkeen (liite 4). Haastattelutilanne kesti noin tunnin ja se nauhoitettiin ääninauhurilla. Haastattelutilanteessa ei esiintynyt häiriöitä.

4.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Aineiston analyysi aloitetaan litteroimalla eli puhtaaksikirjoittamalla nauhalla oleva haastattelu sanatarkasti tekstiksi. Litterointi voidaan tehdä koko aineistosta tai valikoiden. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 131–132; Hirsjärvi ym. 2009, 138–140.) Kvalitatiivisen aineiston analyysinä käytetään usein induktiivista sisällönanalyysiä, jolloin yksittäisistä havainnoista pyritään löytämään jotain yleisempää. Sisällönanalyysin avulla voidaan aineistoa tiivistää ja sen avulla pystytään huomioimaan tutkittavien kohteiden välisiä suhteita. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 133–134.) Sisällönanalyysi aloitetaan aineiston pelkistämällä, joka tarkoittaa sitä, että aineistoista poimitaan tutkimukselle olennaiset ja tärkeät osat ja nämä osat esitetään pelkistettyinä ilmaisuina. Pelkistetyt ilmaisut luokitellaan etsimällä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia pelkistettyjen ilmaisujen välillä. Samansisältöisistä pelkistyksistä muodostetaan alaluokkia ja samansisältöisistä alaluokista yläluokkia. Syntynyttä aineiston luokittelua käytetään hyväksi tutkimustuloksia esitettäessä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 135–137; Tuomi & Sarajärvi 2009, 93, 108–113.)

Tämän opinnäytetyön haastattelumateriaali käsiteltiin induktiivisesti sisällönanalyysillä (esimerkki sisällönanalyysistä liitteenä 2). Aluksi aineisto litteroitiin kokonaisuudessaan eli purettiin nauhalta kirjalliseen muotoon. Litterointi tehtiin aineistosta teema-alueiden mukaisesti. Teema-alueet muodostuivat tutkimuskysymyksistä ja niiden vastauksista. Tämän jälkeen aineiston sisältöön perehdyttiin, tutkimuskysymyksiin vastaavat tekstinosat alleviivattiin ja alleviivatuista lauseista muodostettiin pelkistettyjä ilmaisuja. Nämä pelkistetyt ilmaisut ryhmiteltiin samansisältöisiksi alaluokiksi etsimällä niistä yhtäläisyyksiä tai erilaisuuksia. Muodostuneet alaluokat nimettiin sisältölähtöisesti ja samansisältöisiä alaluokkia yhdistämällä muodostettiin pääluokkia, jotka vastasivat tutkimusongelmiin.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyön tutkimustulokset perustuvat äitiyspoliklinikalla tehdystä ryhmähaastattelusta saatuun aineistoon ja siitä tehtyyn sisällönanalyysiin. Tutkimustulokset esitetään alatutkimusongelmien mukaisissa luvuissa. Tutkimustuloksia on havainnollistettu haastattelumateriaalista poimituilla lainauksilla. Lainauksia on muokattu yleiskielisempään muotoon haastateltavien anonymiteetin suojelemiseksi. Lainausten sisältöön ei kuitenkaan ole kajottu. Tutkimuskohteena ollut äitiyspoliklinikka on pieni yksikkö, jossa työskentelee vain kymmenen kättilöä. Tästä syystä oli riski siihen, että yksittäisen kättilön olisi voinut tunnistaa täysin suorista lainauksista.

5.1 Kättilöiden menetelmät kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen

Kysyttäessä äitiyspoliklinikan kättilöiltä heidän käyttämistään menetelmistä kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen, käytetyimmäksi ja tärkeimmäksi menetelmäksi nousi vuorovaikutus. Yläluokka ”vuorovaikutus” jakaantui kahdeksi alaluokaksi, jotka olivat opiskelijaohjaajan ja kättilöopiskelijan väliset ”ohjauskeskustelut” sekä ”moniammatillinen ja vapaamuotoinen keskustelu” kättilöopiskelijoiden, kollegoiden ja muiden työtovereiden kanssa.

Opiskelijaohjaajan ja kättilöopiskelijan välisiä ohjauskeskusteluja käytetään menetelminä kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen ennen ja jälkeen jokaisen potilaskontaktin. Opiskelijaohjaajat pyrkivät keskustelemaan kättilöopiskelijan kanssa jokaisen potilaskontaktin jälkeen esille nousseista eettisistä ongelmista. Jos opiskelijaohjaajalla on tiedossa, että vastaanotolle on tulossa eettisesti ongelmallinen potilas, keskustellaan kättilöopiskelijan kanssa asiasta jo ennen potilaskontaktia. Jos kumpikaan yllä olevista ei esimerkiksi kiireisen päivän takia toteudu, opiskelijaohjaajat summaavat yhdessä kättilöopiskelijan kanssa päivän tapahtumat ja käyvät ne työpäivän päätteeksi yhdessä läpi.

...ohjauskeskustelu enemmän tilanteiden, eettisten tilanteiden jälkeen. (kättilö 2)

...tilanteen mukaan, jos vaan tiedetään, ja usein tietysti ne saattavat tulla jollain tavalla vähän yllättäenkin. (kättilö 4)

Ja joskus on niin kiireinen päivä ja tilanne ettei ehdi heti sen potilaan jälkeen opiskelijan kanssa keskustelemaan, mutta... ollaan sitten päivän päätteeksi käyty, että jäikö jostain tilanteesta, potilaskontaktista joku, että käydään uudestaan läpi sitä. (kättilö 6)

Kyllä se on joka potilaan kohdalla ku se täytyy tehdä ja joka työtilanteessa. Ei se ole silleen että nyt otetaan etiikka hylyltä ja puhutaan siitä sitten. (kättilö 3)

Me rohkaistaan siihen, että kysyvät, jos ei itse huomaa kaikkea niin perusteellisesti käydä läpi... jos hänelle tulee jälkikäteen jotain, niin kyllä me rohkaistaan myöhemminkin vielä keskustelemaan. (kättilö 1)

Äitiyspoliklinikalla käytetään ohjauskeskusteluiden lisäksi moniammatillista keskustelua ja tiedon jakamista menetelmänä kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen. Moniammatillisella keskustelulla ja tiedon jakamisella äitiyspoliklinikan kättilöt tarkoittavat opiskelijaohjaajien, kättilöopiskelijoiden, muun henkilökunnan ja eri alan ihmisten välistä vapaamuotoista keskustelua ja ajatusten vaihtoa. Tällaista keskustelua ja ajatusten vaihtoa tapahtuu esimerkiksi kahvipöytäkeskusteluissa. Tällä menetelmällä kättilöopiskelijat saavat uutta ja toisenlaista näkökulmaa eettiseen osaamiseensa ja opiskelijaohjaajat ylläpitävät omaa eettistä osaamistaan ja jakavat toisilleen tietojään ja taitojaan.

Jutteleamalla eri alan ihmisten kanssa... (kättilö 1)

Keskusteluista kaikkien kanssa. (kättilö 3)

Vuorovaikutuksen ohella toiseksi tärkeäksi kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisen menetelmäksi nousi yläluokka ”opiskelijaohjaajan oman eettisen osaamisen kehittäminen”, joka jakaantui alaluokiksi ”koulutukset” ja ”kirjallisuus”. Äitiyspoliklinikan kättilöt käyvät koulutuksissa, jonka uudet toimintatavat ja ideat he jakavat muille työkavereille. Äitiyspoliklinikan kättilöt kehittävät myös omatoimisesti eettistä osaamistaan kirjallisuuden avulla.

...koulutuksesta on saanut jotain uusia toimintatapoja tai ideoita, niin kyllähän me aina sillä tavalla sitten jaetaan muille. (kättilö 2)

5.2 Kätilöiden taidot kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen

Äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajien eettisen osaamisen tukemisen taitoja kartoitettaessa kävi ilmi, että opiskelijaohjaajilla on taito kehittää omaa osaamistaan jatkuvan oppimisen avulla. Yläluokka ”oppiminen” jakaantui kolmeksi alaluokaksi, jotka olivat ”opiskelijaohjaajan ammatillinen kasvu”, ”työyhteisössä havainnointi” ja ”eettisen tiedon ja taidon hyödyntäminen”.

Äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajilla on taito kehittää omaa eettistä osaamistaan kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen ja havainnoinnin kautta. Opiskelijaohjaajat eivät aina välttämättä näe eettisiä ongelmia samoissa tilanteissa kuin kätilöopiskelijat, koska heille ne saattavat olla osa jokapäiväistä työtä. Toisaalta kätilöopiskelija ei välttämättä tunnista eettisiä ongelmatilanteita samoissa asioissa kuin opiskelijaohjaaja. Näistä syistä on hyvä, että oppiminen on vastavuoroista ja äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajat ovat avoimia täydentämään omaa eettistä osaamistaan kätilöopiskelijoiden osaamisen avulla.

Minä huomaan, että vanhempana minulla on sitä, että joskus en edes tajua, että tässä on joku ongelma, joka minun ehkä tarvitsisi kysyä siltä opiskelijalta, että miten sinä koet tämän asian. Se voi olla hänelle suurempikin ongelma kuin minulle tai sitten päinvastoin, että minä näen jonkin ongelman ja nuorempi ei. (kätilö 1)

...pitkään toimii tietyllä osastolla, niin sitä toivottavasti oppii ja kehittyy koko ajan... (kätilö 6)

Työyhteisössä havainnointi on yksi opiskelijaohjaajien taidoista tukea kätilöopiskelijan eettistä osaamista. Äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajat pitävät tärkeänä taitona kykyä tarkkailla, huomioida ja kuunnella muita työyhteisössään, koska tämän avulla he näkevät erilaisia toimintatapoja ja kykenevät täten täydentämään omaa osaamistaan. Äitiyspoliklinikalla on tapana puida vaikeita potilaskontakteja epävirallisesti työyhteisön kesken, jolloin kuunnellaan muiden ajatuksia tapauksesta ja saadaan tukea omille ajatuksille ja toiminnalle.

...kyllä sitä varmaan kokoajan imee sellaisia ja sivusta kun seuraa ja huomaa ja sitten kun opiskelijoiden kanssa keskustelee... saatetaa tällaisessakin tilanteessa keskustella missä on muitakin läsnä, niin sitten helposti kuulee mitä muutkin puhuu, niin kyllä siitäkin tietysti itekin jotain vähän, et okei tuon voi tuollakin tavalla, että tuohan on hyvä tapa käydä läpi. Saa itekin malliesimerkkejä vielä. (kätilö 2)

...kahvipöytäkeskusteluissa tapahtuu tällaista piilotyönohjausta, että käydään epävirallisesti niitä asioita läpi, mitä siellä huoneessa on tapahtunut... sitä puodaan sitten ja kuulee mitä toisetkin siihen sanovat ja saa vähän tukea. (kättilö 1)

Äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajilla on taito osata hyödyntää olemassa olevaa eettistä tietoa ja taitoa käytännön työssään. Kättilökoulutus toimii perustana eettiselle osaamiselle, jota kasvatetaan oppimalla käytännön kokemusten kautta. Opiskelijaohjaajat hyödyntävät myös kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisessaan äitiyspoliklinikan omaa kertynyttä ja periytyvää tietotaitoa. Äitiyspoliklinikalla eettinen osaaminen nähdään kättilön tärkeimpänä työvälineenä, joka kulkee koko ajan työssä mukana. Äitiyspoliklinikan kättilöiden mukaan kliinisen osaamisen oppii jokainen, mutta eettisen osaamisen hallitseminen on taitolaji.

Koulutus varmaan antaa sitä pohjaa alun perin, minkä päälle sitten rakennetaan sen käytännön kautta, kokemusten kautta. (kättilö 3)

...osastoilla on myös sellainen oma tieto, jota pyritään jakamaan... se on opittua tietoa vanhemmilta kättilöiltä, jotka ovat esimerkiksi jääneet eläkkeelle jo. Sellaista hyvän tiedon siirtämistä aina eteenpäin, että kun sitä vaan osataan jakaa, ei sitä aina huomaakaan mitä tietoa jakaa. (kättilö 5)

Se on kättilön tärkein työväline. Ammatillinen osaaminen tulee perästä ja sen oppii jokainen, mutta etiikkaa eivät kaikki edes välttämättä ala hallitsemaan koskaan... (kättilö 4)

Äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajilla on jatkuvan itsensä kehittämisen ja oppimisen lisäksi taito toimia eettistä osaamista tukevana opettajana kättilöopiskelijalle. Yläluokka ”opettaminen” jakautui kahdeksi alaluokaksi, jotka ovat ”potilaan kohtaaminen” ja ”roolimallina toimiminen kättilöopiskelijalle”.

Äitiyspoliklinikan kättilöt pitivät tärkeänä opiskelijaohjaajan taitoa opettaa kättilöopiskelijalle potilaan kohtaamisessa tarvittavia taitoja. Opiskelijaohjaajalla on oltava taito opettaa kättilöopiskelijalle eettisesti oikea tapa lähestyä ja hoitaa äitiyspoliklinikalla asioivaa potilasta. Opiskelijaohjaajan tulee huomioida potilaan yksilöllisyys ja hänellä on oltava taito lukea potilaan kehonkieltä ja käyttäytymistä, mutta oltava samalla tietoinen siitä, minkälaisen viestin hänen oma kehonkielensä ja käyttäytymisensä antaa potilaalle ja kättilöopiskelijalle. Opiskelijaohjaajan tulee osata lähestyä potilasta hienotunteisesti ja havainnollistaa tämä kättilöopiskelijalle. Tärkeää kättilötyössä on myös ammatillisuuden ja empaattisuuden tasapainottaminen. Äitiyspoliklinikan kättilöt ovat sitä mieltä, että nämä

opiskelijaohjaajien taidot olisi tärkeää opettaa jokaiselle heillä ohjatussa harjoittelussa olevalle kättilöopiskelijalle.

Eikä minun mielestäni opiskelijalle voi antaa mitään sellaista pakettia, että tässä on nyt tämä, että sinä hoidat sen näin, koska myös jokainen potilas on oma persoonansa. Se on otettava huomioon, että jollekin potilaalle puolikas jostain sanasta, jonka sanot, voi tehdä totaalisen lukon tai eleesi, ilmeesi... (kättilö 3)

...oppisi äkkiä arvioimaan sen potilaan, millä tavalla sitä potilasta lähestyä, että onko hän jännittynyt tai puhelias tai ahdistunut, että opiskelijakin oppisi niin kuin piilokysymyksillä, oppisi miten lähestyä tätä potilasta. (kättilö 5)

Äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajat toimivat roolimalleina kättilöopiskelijoille. Kättilöopiskelijat oppivat toimimaan eettisissä ongelmatilanteissa opiskelijaohjaajan malliesimerkin mukaan. Äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajat kertovat hyödyntävänsä opiskelijaohjauksessaan jo omissa ohjatuissa harjoitteluissaan ohjaajiltaan oppimiaan malliesimerkkejä. He ovat tietoisia asemastaan kättilöopiskelijoiden roolimallina ja pyrkivät käyttäytymään potilaskontakteissa siten, että se tukisi kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen kehittymistä.

...se tulee enemmän sen roolimalliuden kautta. (kättilö 1)

Opiskeluaikana tietysti ohjaajilta on saanut näitä malliesimerkkejä... (kättilö 3)

...vuosien saatossa niin se oma esimerkki ja malli... ja se suhtautuminen näihin asioihin... (kättilö 6)

5.3 Kättilöiden motivaatio kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen

Kartoitettaessa äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajien motivaatiota tukea kättilöopiskelijan eettistä osaamista ohjatun harjoittelun aikana, esille nousi, että opiskelijaohjaajien motivaatioon vaikuttaa itse kättilöopiskelija. Yläluokka ”kättilöopiskelija motivaatioon vaikuttajana” jakaantui kolmeen alaluokkaan, joita ovat ”kättilöopiskelijan näkeminen yhdenvertaisena”, ”kättilöopiskelijan oma motivoituneisuus” ja ”kättilöopiskelijan lähtötaso”.

Kättilöopiskelijoiden näkeminen tulevina yhdenvertaisina kollegoina motivoi opiskelijaohjaajia tukemaan kättilöopiskelijoiden eettistä osaamista ja ohjaamaan ohjatun harjoittelun ylipäänsä mahdollisimman hyvin ja monipuolisesti.

...ne on todennäköisesti meidän tulevia kollegoita, että sen puolesta tietysti yrittää sen jakson saada mahdollisimman hyvin ohjattua... Yritetään käsitellä ne (erilaiset potilaskontaktit ja-tilanteet) mahdollisimman hyvin ja jutella niistä, niin se auttaisi tulevaisuudessa meitä täällä yhteisönä ja tietysti opiskelijaakin. (kättilö 3)

Äitiyspoliklinikan kättilöt kokevat olevansa hyvässä asemassa, koska heidän poliklinikkansa on erityispoliklinikka ja heidän osastolleen ohjattuihin harjoitteluihin tulevat kättilöopiskelijat ovat poikkeuksetta innokkaita ja motivoituneita oppimaan juuri tätä erikoisalaa. Kättilöopiskelijoiden tiedon- ja oppimisenhalu innostaa myös äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajia tukemaan kättilöopiskelijan eettisen osaamisen kehittymistä ohjatun harjoittelun aikana.

Kyllä minä ainakin näen hyvin positiivisena asiana, että vielä vaan meillä riittää opiskelijoita, jotka ovat kiinnostuneita tästä alasta. (kättilö 1)

...me olemme sillä tavalla etulyöntiasemassa tässä, että nämä meidän opiskelijat ovat motivoituneita ja innostuneita kysymään, hakemaan tietoa, oppimaan uutta ja kokonaisvaltaisesti haluavat kaikkea hirveästi meiltä imeä, tätä tietoa mitä meillä on. (kättilö 3)

Ja varmaan juuri se, kun kättilöillä on niin suuri se ammattilypeys, koska se on niin itsenäistä työtä, niin ne jotka hakeutuu sinne kättilötyöhön, niin he varmaan sitten ovat jo niin motivoituneita siihen opiskeluun että meidän on mukava ottaa heidät vastaan täällä. (kättilö 4)

Äitiyspoliklinikan kättilöt toivat esille, että kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen heikko lähtötaso motivoi opiskelijaohjaajia tukemaan enemmän kättilöopiskelijan eettistä osaamista, kun taas kättilöopiskelijan vahva eettisen osaamisen lähtötaso tuo opiskelijaohjaukseen erilaista sisältöä, ja tuo mahdollisuuksia käydä tilanteita läpi eri tasolla.

... kyllä se ehkä motivoikin, kun huomaat, että opiskelijalla ei valmiuksia ole... ne jotka ovat jo pidemmällä, ehkä osaavatkin kysyä eri tavalla ja tulee erilaista keskustelua ja läpikäymistä. (kättilö 4)

5.4 Kättilöopiskelijan oma vastuu eettisen osaamisensa kehittämisessä

Kysyttäessä äitiyspoliklinikan kättilöiltä heidän mielipidettään siitä, mikä on kättilöopiskelijan oma vastuu heidän eettisen osaamisensa kehittämisessä, olivat he yksimielisiä siitä, että vastuu on yhteinen. Yläluokka ”jaettu vastuu” muodostuu alaluokista ”kättilöopiskelijan vastuu” ja ”opiskelijaohjaajan vastuu”.

Kätilöopiskelijan vastuu koostuu kätilöopiskelijan olemuksen, omatoimisuuden ja konkreettisen läsnäolon osa-alueista. Kätilöopiskelijan olemuksella tarkoitettiin, että kätilöopiskelijan täytyy olla avoin, vastaanottavainen ja aktiivinen työstämään ajatuksiaan ja refleктоimaan omia tunteitaan kehittäessään omaa eettistä osaamistaan. Äitiyspoliklinikan kätilöiden mielestä kätilöopiskelijoilla on ohjatun harjoittelun aikana vastuu omatoimiseen tiedonhakuun ja pohdintaan potilaskontaktien jälkeen. Konkreettisesti läsnäololla tarkoitettiin sitä, että kätilöopiskelijalla on vastuu osallistua potilaskontakteihin oppiakseen käyttämään ja soveltamaan eettistä osaamistaan käytännössä.

...kyllähän siinä täytyy itekin olla avoin ottamaan vastaan, keskustelemaan, miettimään ja pohtimaan monelta kantilta ja mielellään tietysti potilaan kannalta. (kätilö 2)

...sinun täytyy käytännössä olla niissä potilaskontakteissa, olla ihmisten kanssa tekemisissä ennen kuin opit käyttämään, soveltamaan ja miettimään niitä. (kätilö 5)

Voit lukea etiikkakirjoja ja tietää kättilöillä, mutta se, että opit soveltamaan käytännössä, niin sitä varten meidän osasto on olemassa opiskelijoita varten. Tänne tullaan harjoittelemaan niitä tilanteita ja oppimaan sitä soveltamista käytäntöön. (kätilö 2)

Äitiyspoliklinikan kätilöiden mielestä opiskelijaohjaajilla on vastuu huolehtia siitä, että kätilöopiskelija huomioi oman vastuunsa osa-alueet. Kun kätilöopiskelijalla on vastuu olla avoin ja aktiivinen osaamisensa kehittämisessä, opiskelijaohjaajalla on vastuu antaa kätilöopiskelijalle riittävästi tietoa ja taten tukea hänen eettisen osaamisensa kehittymistä.

Tavallaan opiskelijalla on sama vastuu, kun jos ajattelee, että opiskelija on kuin lapsi. Vanhemmilla on sellainen tiedon antamisen vastuu, osittainen vastuu. Mutta kyllä lapsi myös kantaa kuitenkin vastuun kokoajan elämän myötä hakemalla tietoa. Opiskelijalla myös on vastuu siitä omasta oppimisestaan. Me tietysti parhaalla mahdollisella tavalla tuetaan sitä, että se vastuu tulee täytettyä. (kätilö 1)

Opiskelijaohjaajien tulee olla herkkiä huomaamaan kätilöopiskelijan valmiudet tunnistaa eettiset ongelmatilanteet, koska kätilöopiskelijalla on vastuu ottaa omatoimisesti esille nämä tilanteet. Jos kätilöopiskelijalla ei ole tähän valmiuksia, vastuu siirtyy eettisten ongelmatilanteiden havainnollistamisesta opiskelijaohjaajalle. Kätilöopiskelijalla on vastuu pyrkiä kehittämään omaa eettistä osaamistaan kokonaisvaltaisesti ohjatun harjoittelun aikana, mutta opiskelijaohjaajal-

la on vastuu huomata, milloin kättilöopiskelija on valmis ottamaan enemmän vastuuta potilaskontakteissa ja antaa kättilöopiskelijalle tilaa kehittyä.

5.5 Uudet menetelmät kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen

Tiedusteltaessa äitiyspoliklinikan kättilöiltä heidän tarpeestaan uusille menetelmille kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen, kertoivat he, minkälaisista menetelmistä he olisivat kiinnostuneita. Yläluokka ”toivotut eettisen osaamisen tukemisen menetelmät” jakaantui kolmeksi alaluokaksi, joita ovat ”työnohjaus”, ”potilascaset” ja ”koulutukset”.

Äitiyspoliklinikan kättilöt pitivät työnohjausta yleisesti hyvänä menetelmänä oppia uutta tietoa, saada uusia taitoja ja uutta näkökulmaa käsitteillä olevaan asiaan. Kättilöt kokevat, että työnohjaus saattaisi antaa uutta näkökulmaa ja uusia toimintatapoja myös kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen.

Tietysti työnohjaus on aina hyvä. (kättilö 1)

Jos siinä on sellaista hyvää, että siitä oikeasti saa jotain, niin totta kai ollaan kaikki valmiita kehittymään tässäkin asiassa. (kättilö 3)

Äitiyspoliklinikan kättilöt totesivat, että tutkittua tietoa etiikasta on paljon saatavilla, mutta voi olla haastavaa nähdä yhtäläisyyksiä etiikan teorian ja oman käytännönläheisen työn välillä. Kättilöt ajattelivat, että etiikan teorian ja käytännön hoitotyön voisi yhdistää kuviteltujen potilascasejen avulla. Näissä potilascaseissa havainnollistettaisiin äitiyspoliklinikalle tyypillisiä eettisiä ongelmatilanteita erilaisten potilaiden kohdalla eettisen osaamisen osa-alueet huomioiden. Näitä eettisen osaamisen osa-alueita ovat esimerkiksi kehonkieli, käytös, potilaan kohtaaminen ja empaattisuus. Potilascaseja voisi käsitellä molemmista näkökulmista, miten toimia eettisesti parhaalla mahdollisella tavalla ja miten ei saisi toimia. Näiden potilascasejen avulla äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajat saisivat mahdollisesti uutta näkökulmaa ja uusia menetelmiä kättilöopiskelijan eettisen osaamisen kehittymisen tukemiseen.

...potilastapausten kautta olisi hyvä, että otetaan vaikka joku tietynlainen potilas ja siinä eri osa-alueita, että miten eettisesti toimitaan tässä tapauksessa parhaalla mahdollisella tavalla. Sitten toisena casena miten ei saisi toimia. (kätilö 1)

Äitiyspoliklinikan kätilöt kertoivat, että heillä on ollut aikaisemmin terveysalan opiskelijoiden pitämiä koulutustunteja eri aiheista. He ovat kokeneet nämä koulutustunnit antoisiksi ja toivovat niitä järjestettävän vastaisuudessaakin. Kätilöt ehdottivat, että yksi koulutustunti voisi käsitellä kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemista ohjatussa harjoittelussa. Koulutustunnit edistäisivät kätilöiden ja kätilöopiskelijoiden välistä vastavuoroisuutta ja mahdollistaisivat uusimman tiedon välittymisen kätilöopiskelijoilta jo työelämässä oleville kätilöille.

Sehän on vastavuoroisuutta kyllä, että opiskelijat kun teillä se uusin tieto siellä on. Tietysti se olisi mukava sitä tänne meillekin saada. Ei vain suoranaisesti osata pyytää. (kätilö 2)

Koulutuksista ja muista saa aina jotain, yleensä jää itselle jotain käteen. (kätilö 5)

Nehän ovat olleet aika kivoja, kun on järjestetty jostain teitä opiskelijoita pitämään meille näitä tunteja, koulutustunteja eri aiheista. (kätilö 1)

6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimusta säätelevät monet tutkimuseettiset normit ja ohjeistukset, eikä mikään tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävä, eikä sen tulokset luotettavia, jos sitä tehtäessä ei ole näitä ohjeistuksia noudatettu. Koska tämä opinnäytetyö kohdistui ihmisiin, heidän omien ajatusten ja kokemusten kartoittamiseen, eettisyyden merkitys korostuu vielä entisestään. Opinnäytetyön tekijät noudattivat Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimia ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja Helsingin julistuksen periaatteita opinnäytetyön jokaisessa vaiheessa. (Suomen Lääkäriliitto 2009; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013.)

Kun aineisto kerätään suoraan tutkittavilta ja se aiotaan tallentaa sellaisenaan, täytyy haastateltavia informoida tästä kirjallisesti ennen aineiston keruuta (Kuula 2011, 119). Tästä syystä tekijät lähettivät äitiyspoliklinikalle saatekirjeen (Liite 3), jossa kerrottiin, että haastattelun tallentamiseen käytetään nauhuria, tallenne suojataan ulkopuolisilta säilyttämällä sitä lukollisessa tilassa ja se hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Näiden seikkojen lisäksi tekijät turvasivat haastateltavien anonymiteetin pitämällä huolta siitä, että yksittäistä haastateltavaa ei voinut opinnäytetyöprosessin missään vaiheessa tunnistaa, eikä haastateltavien henkilöllisyys tule ilmi myöskään valmiista työstä. (Leino-Kilpi & Välimäki 2003, 290.) Myöskään yhteistyöorganisaation nimeä ei tässä opinnäytetyössä mainita kohdejoukon anonymiteetin suojelemiseksi.

Haastateltavien tulisi olla tietoisia tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuudesta ja oikeudesta keskeyttää tutkimus milloin tahansa. Tekijät mainitsivat tutkimuksen vapaaehtoisuudesta äitiyspoliklinikalle lähetetyssä saatekirjeessä ja myös ennen haastattelun alkua äitiyspoliklinikalla. Tekijät valaisivat äitiyspoliklinikan kättilöitä opinnäytetyön aiheesta, tarkoituksesta ja sen taustalla olevasta hankkeesta, ennen kuin jokainen haastatteluun osallistuja allekirjoitti kirjallisen suostumuksen osallistumisestaan (Liite 4). (Leino-Kilpi & Välimäki 2003, 290.)

Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, jos haastattelutilanne valmistellaan huolellisesti, haastattelijat ovat kokeneita, eikä tutkittavien ja haastattelijoiden välillä

ole suuria valta-asetelmia (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013). Aikaisempaa kokemusta tekijöillä ei ollut haastatteluiden pitämisestä, mutta teema-haastattelurunko mietittiin huolellisesti ja haastattelutilannetta kuivaharjoiteltiin.

Tavoitteena oli saada ryhmähaastatteluun 6-8 äitiyspoliklinikalla työskentelevää kättilöä, jotta aineistosta saataisiin luotettava kokonaiskuva. Lopulta haastatteluun saatiin kuusi osallistujaa, joten tavoitteeseen päästiin. Haastattelutilanteen alussa tekijät informoivat kättilöitä vielä opinnäytetyön tarkoituksesta ja käytiin pintapuolisesti läpi haastattelun teema-alueita. Kättilöt kertoivat aikaisemmasta huonosta kokemuksestaan erääseen tutkimukseen osallistumisesta, jolloin he olivat olleet tunnistettavissa tutkimuksen suorista lainauksista ja olivat nyt luonnollisesti huolissaan siitä, että olisivat tunnistettavissa myös tästä opinnäytetyöstä. Tekijät lupasivat kiinnittää erityistä huomiota heidän anonymiteettinsä suojelemiseen opinnäytetyötä tehdessä. Kohdejoukon huoli tunnistettavuudesta kuitenkin vaikutti haastattelutilanteen alkuvaiheen ilmapiiriin, haastatteluun osallistuneiden kättilöiden määrään ja täten mahdollisesti myös saadun aineiston määrään. Nämä seikat saattavat vaikuttaa opinnäytetyön luotettavuuteen.

Hakiessaan tutkittua tietoa opinnäytetyötään varten, tekijät käyttivät tiedonha-kuun luotettavia tietokantoja. Tiedonhaussa käytettiin rajoituksia. Tekijät olivat esimerkiksi tarkkoja siitä, että opinnäytetyöhön ei valikoidu yli kymmenen vuotta vanhoja lähteitä, jotta tieto ei olisi vanhentunutta. Opinnäytetyön kirjallisuuskat-saukseen pyrittiin saamaan tutkimuksia mahdollisimman monipuolisesti ja työ-hön valikoitujen tutkimusten laatuun kiinnitettiin huomiota. Tähän työhön valittiin vain yliopistotasoisia tutkimuksia ja joukossa on myös ulkomaalaisia tutkimuk-sia, jotka tuovat kirjallisuuskatsaukseen eri näkökulmaa ja syvyyttä. Tekijät kir-joittivat opinnäytetyön lähdetutkimusten tekstiä kunnioittaen ja plagiointia välttä-en. Plagiointi on toisen kirjoittaman tekstin luvaton kopioimista omaan työhön. Tämä opinnäytetyö on tarkastettu plagioinnintunnistusohjelma URKUNDilla. (Hirsjärvi ym. 2009, 216–218; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 159-166.)

Kerätty aineisto analysoitiin sisällönanalyysin avulla. Alkuperäisen aineiston ilmaisujen pelkistäminen tehtiin kahden tutkijan yhteisymmärryksessä, joka vä-

hensi väärinymmärryksen riskiä. Tutkimustuloksia esitettäessä on käytetty aiheistolähtöisiä suoria lainauksia, joka lisää sisällönanalyysin luotettavuutta. Nämä suorat lainaukset on kuitenkin muutettu yleiskieliseen muotoon. Tutkimustuloksia verrattiin aikaisempaan tutkittuun tietoon ja niiden välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia tarkasteltiin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009. 159–166.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajien näkökulmasta miten he tukevat kättilöopiskelijoiden eettistä osaamista heidän ollessaan ohjatussa harjoittelussa. Opiskelujen aikana kättilöopiskelijan eettisen ammattiosaamisen tulisi kehittyä ja vahvistua teoriaopintojen ja käytännön harjoittelujaksojen aikana tapahtuneiden eettisten ongelmatilanteiden läpikäymisen avulla, joten on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, kuinka heidän eettisen osaamisensa kehittymistä tuetaan ohjattujen harjoittelujen aikana.

Opinnäytetyön tutkimustulokset kertovat äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajilla käytössä olevista kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisen menetelmistä ja taidoista. Näistä tutkimustuloksista hyötyvät niin äitiyspoliklinikan kättilöt, muiden naistenklinikan osastojen opiskelijaohjaajat, hoitotyön opiskelijat ja opettajat. Tutkimuskohteena olleen äitiyspoliklinikan kättilöt saavat tutkimustuloksista ajantasaista tietoa siitä, kuinka heidän osastollaan huomioidaan kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen kehittyminen. Ehkä tämä opinnäytetyö myös motivoi äitiyspoliklinikan kättilöitä kiinnittämään vielä enemmän huomiota kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen ja lisäämään oppimistilanteiden eettisen näkökulman huomiointia opiskelijaohjauksessa.

Muiden osastojen opiskelijaohjaajat saavat mahdollisesti opinnäytetyön tutkimustuloksista uutta näkökulmaa hoitotyön opiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen. Hoitotyön opettajat saavat tietoa kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisesta ohjatussa harjoittelussa ja voivat hyödyntää tätä tietoa omassa opetuksessaan. Tutkimustulokset mahdollisesti motivoivat myös hoitotyön opiskelijoita panostamaan enemmän oman eettisen osaamisensa kehittymiseen ohjatussa harjoittelussa.

Äitiyspoliklinikalla pääasiallisesti käytössä oleva kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisen menetelmä on ohjauskeskustelut. Muita heillä käytössä olevia menetelmiä ovat moniammatillinen ja vapaamuotoinen keskustelu, henkilökunnan koulutukset ja etiikkaan liittyvän kirjallisuuden hyödyntäminen. Ohja-

uskeskustelut ovat tutkitusti hyviä menetelmiä, koska kätilöopiskelijat kokevat saavansa keskusteluista oman ohjaajansa kanssa ja oppimistilanteiden läpikäymisestä paljon tukea oman eettisen osaamisensa kehittymiseen (Hughes & Fraser 2011, 479–481). Henkilökunnan koulutukset ja niiden mahdollistamat moniammatilliset keskustelut tutustuttavat opiskelijaohjaajat toisenlaisiin ohjausmenetelmiin (Kukkola 2008, 55–57). Äitiyspoliklinikan kätilöt olivat tyytyväisiä tällä hetkellä käytössä oleviin menetelmiinsä ja kokivat ne toimiviksi ja riittäviksi. Vaikutti siltä, että äitiyspoliklinikan kätilöiden käyttämät menetelmät ovat tarkoituksenmukaisessa käytössä ja niitä hyödynnetään tehokkaasti äitiyspoliklinikan ajoittain haastavien eettisten ongelmatilanteiden havainnollistamisessa ja ratkomisessa. Tekijöille jäi sellainen tunne, että kätilöt hyödyntävät erityisesti keskustelun monipuolisuutta ohjausmenetelmänä ja erilaiset keskustelutilanteet toimivat myös voimavarana itse kätilöille.

Äitiyspoliklinikan kätilöt havainnollistavat kätilöopiskelijoille etiikan teoriaa monipuolisen vuorovaikutuksen avulla. Kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että opiskelijaohjaajat kannustaisivat opiskelijoita luomaan vastavuoroisia ja aitoja vuorovaikutussuhteita potilaiden kanssa. On tutkittu, että sairaanhoitajaopiskelijoiden eettinen osaaminen ohjatussa harjoittelussa kehittyy parhaiten, kun opiskelija näkee potilaan arvokkaana ja kunnioittaa hänen itsemääräämisoikeuttaan. Jos taas opiskelijat näkevät potilaan vain pelkkänä kokoelmana sairauksia ja oireita, heidän kliinisen osaamisensa kehittyminen vie tilaa eettisen osaamisen kehittymiseltä. (Leppänen 2011, 166–168.) Tekijöiden mielestä on tärkeää, että hoitaminen on potilaslähtöistä ja potilaan itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan. Erityisesti äitiyspoliklinikalla tämä korostuu, koska sen toiminnalle on ominaista, että sinne keskittyvät useimmat riskiraskaudet. Tämä tuo mukanaan eettisiä ongelmatilanteita, jonka takia on tärkeää muistaa, että jokainen potilas on oma persoonansa ja hoidossa tulisi huomioida heidän yksilöllisyytensä. Vaikka potilailla olisi sama diagnoosi, voi heidän hoidonsa olla erilaista juuri potilaiden erilaisista taustoista, tarpeista ja persoonallisuudesta johtuen.

Äitiyspoliklinikan kätilöiden kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisen taidot ovat monipuoliset. Äitiyspoliklinikan kätilöt ovat vahvasti tietoisia siitä, että he toimivat kätilöopiskelijoille roolimalleina ja pyrkivät siksi toimimaan hoitotilanteissa esimerkillisesti, eettisesti oikein ja varmistamaan, että hoitotilanteet toimivat oppimiskokemuksina kätilöopiskelijoille. He pitävät tärkeänä, että kätilöopiskelijat oppisivat ohjatun harjoittelun aikana kontrolloimaan omaa kehonkieltään ja sanavalintojaan potilaskontaktien aikana. Aikaisemmissa tutkimuksissa ilmeni, että opiskelijat pitävät opiskelijaohjaajia tärkeinä ja keskeisinä roolimalleina, jotka havainnollistavat opiskelijoille kuinka olla hoitotilanteessa ammatillinen, mutta silti herkkätuntoinen ja aidosti läsnä (Pedersen & Sivonen 2012, 842–843; Hughes & Fraser 2011, 479–481). Harvoin tuodaan esille, kuinka suuri merkitys opiskelijoille opiskelijaohjaajan antamalla esimerkillä on ja opiskelijat eivät ehkä aina edes tiedosta, kuinka paljon he ottavat vaikutteita opiskelijaohjaajan käyttäytymisestä potilaskontakteissa ja kopioivat sitä omaan ammatilliseen luonteeseensa.

Äitiyspoliklinikan kätilöt kehittävät omaa eettistä osaamistaan jatkuvasti ammatillisen kasvun, työyhteisössä havainnoinnin ja käytännön kokemusten avulla. Äitiyspoliklinikalla eettisen osaamisen kehittyminen on vastavuoroista: kätilöopiskelijat oppivat opiskelijaohjaajilta ja opiskelijaohjaajat oppivat kätilöopiskelijoilta. On tutkitusti tärkeää, että opiskelijaohjaajat ylläpitävät ja kehittävät jatkuvasti omaa eettistä osaamistaan, jotta he voisivat olla mahdollisimman hyviä roolimalleja (Sipponen 2009, 56–58; Kukkola 2008, 55–57). Äitiyspoliklinikalla kätilöt täydentävät omia eettisen osaamisen tukemisen taitojaan havainnoimalla työyhteisössään tapahtuvia etiikkaa koskevia keskusteluja ja eettisiä ongelmatilanteita ja niiden ratkaisuja. He myös kysyvät herkästi työtovereiltaan heidän mielipidettään mieltä askarruttavaan eettiseen ongelmaan. On tärkeää, että työyhteisössä vallitsee avoin ja yhteisöllinen ilmapiiri, jossa on helppoa keskustella vaikeistakin eettisistä asioista. Äitiyspoliklinikalla eettisiä ongelmatilanteita on paljon ja osa niistä on erittäin haastavia, josta johtuen työyhteisön tarjoamasta tuesta ja neuvoista on paljon apua tilanteiden käsittelymiseen.

Äitiyspoliklinikan kättilöillä on hyvä motivaatio tukea kättilöopiskelijan eettistä osaamista. Heidän motivaatioonsa vaikuttaa kättilöopiskelijan näkeminen yhdenvertaisena, kättilöopiskelijan oma motivoituneisuus ja opiskelijan lähtötaso. Äitiyspoliklinikan kättilöt toivat esille, että hyvää ohjausta ohjatussa harjoittelussa saanut kättilöopiskelija saattaa tulevaisuudessa rikastuttaa heidän työyhteisöään, jolloin heidän työpanoksensa palkitaan. Heidän mukaansa kättilöillä ja kättilöopiskelijoilla on tietynlainen ammattilypeys, mikä motivoi kättilöopiskelijoita haalimaan mahdollisimman paljon tietoa ja kehittämään taitojaan. Tämä myös motivoi kättilöitä antamaan kättilöopiskelijoille omaa tietoaan ja opettamaan heille omia taitojaan. Aikaisempien tutkimusten mukaan kättilöopiskelijat pitävät tärkeänä, että opiskelijaohjaajat ottavat heidät ystävällisesti vastaan, eivätkä pidä opiskelijaohjausta vain pakollisena taakkana. Jos opiskelijat tuntevat olevansa ulkopuolisia ja ylimääräisiä työyhteisössä, se vaikuttaa negatiivisesti heidän oppimiseensa. (Leppänen 2011, 170; Licquirish & Seibold 2008, 483–487; Hughes & Fraser 2011, 479–481.)

Tekijät olettivat, että kättilöopiskelijan heikko lähtötaso saattaisi vaikuttaa negatiivisesti opiskelijaohjaajien motivaatioon tukea opiskelijoiden eettisen osaamisen kehittymistä. Äitiyspoliklinikan kättilöt kuitenkin kertoivat kättilöopiskelijan heikon lähtötason motivoivan heitä ohjaamaan perusteellisemmin, mutta samalla innokkuudella kuin lähtötasoltaan vahvempaakin kättilöopiskelijaa. Tämä oli positiivinen yllätys tekijöille ja varmasti myös äitiyspoliklinikalle ohjattuun harjoitteluun hakeutuville kättilöopiskelijoille. Kaiken kaikkiaan äitiyspoliklinikan kättilöt ottavat kättilöopiskelijat vastaan positiivisella asenteella ja heillä on halua, mielenkiintoa ja aikaa keskittyä kättilöopiskelijaan. Tämä on hieno asia, sillä joskus opiskelija saattaa tuntea olevansa vain pakollisena taakkana harjoitteluyksikönsä opiskelijaohjaajalle.

Vastuu kättilöopiskelijan eettisen osaamisen kehittymisestä ohjatussa harjoittelussa äitiyspoliklinikalla jakautuu kättilöopiskelijan ja opiskelijaohjaajan kesken. Kättilöopiskelijan vastuuseen kuuluu olla aktiivinen ja sopivasti omatoiminen. Opiskelijaohjaajan vastuu on antaa tietoa ja varmistaa, että kättilöopiskelija huolehtii itse oman eettisen osaamisensa kehittymisestä. Tutkimusten mukaan

opiskelijaohjaajien tulisi kannustaa opiskelijoita omatoimisuuteen ja vastuunottamiseen ohjatun harjoittelun aikana. Kuitenkin opiskelijaohjaajien on huomioitava opiskelijan osaamisen taso, jotta he osaavat antaa opiskelijoille oikean määrän vastuuta. Liiallinen vastuu liian aikaisin saattaa ahdistaa opiskelijaa, mutta eettisen osaamisen kehittyminen hidastuu jos opiskelija ei saa tarpeeksi vastuuta. (Hughes & Fraser 2011, 480; Kukkola 2008, 47–51.) Tekijöistä on hienoa, että äitiyspoliklinikan kättilöt huolehtivat ja ovat aidosti kiinnostuneita siitä, että kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen kehittymisen vastuut tulevat täytettyä, eivätkä he vain oleta kättilöopiskelijoiden selviytyvän vastuistaan täysin omatoimisesti. Jotta opiskelijaohjaajat osaisivat antaa opiskelijalle oikean määrän vastuuta oikeaan aikaan, täytyy heidän oppia tuntemaan opiskelija hyvin melko lyhyessäkin ajassa. Tämä vaatii opiskelijaohjaajalta aitoa halua tutustua opiskelijaan.

Äitiyspoliklinikan kättilöillä oli kiinnostusta uusille kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisen menetelmille. Uusiksi menetelmiksi he mainitsivat työnohjauksen, potilascaset ja hoitotyön opiskelijoiden pitämät koulutukset. Eräässä tutkimuksesta kävi ilmi, että opiskelijaohjaajat tarvitsisivat enemmän tietoa hoitotyön koulutuksen sisällöstä ja opiskelijaohjauksesta itsestään. Opiskelijaohjaajia kiinnostivat ohjauksessa tapahtuneet muutokset, oppimisen tukeminen ja uudet ohjausmenetelmät. Opiskelijaohjaajat kokevat ohjaustaitojensa olevan hyvät, vaikkakin hoitotyön opiskelijat huomasivat puutteita saamassaan ohjauksessa. (Kukkola 2008, 47–57.) Äitiyspoliklinikan kättilöt kokevat työnohjausten olevan aina hyödyllisiä. Tekijät kuitenkin pohtivat, että tästä aiheesta työnohjaus olisi mahdollisesti hyödyllinen vain sellaisessa tapauksessa, jos kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisessa olisi ongelmia ja näihin ongelmiin tarvittaisiin ratkaisu. Potilascasejen hyödyntäminen kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisessa kuulostaa tekijöiden mielestä hyvin toteuttamiskelpoiselta ajatukselta. Potilascaseja voisi mahdollisesti sisällyttää hoitotyön opiskelijoiden pitämiin koulutuksiin, joita on kättilöiden kertoman mukaan jo ollutkin. Kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisen menetelmiä voisi mahdollisesti kehittää myös muiden tahojen kanssa.

Tämä opinnäytetyö tutki kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemista opiskelijaohjaajien näkökulmasta. Jatkossa olisi tämän opinnäytetyön tutkimustulosten luotettavuutta lisäävää tutkia myös toisen osapuolen, eli äitiyspoliklinikalla ohjatussa harjoittelussa olevien kätilöopiskelijoiden, näkökulma asiaan. Olisi myös mielenkiintoista nähdä, eroaisivatko äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajien ja kätilöopiskelijoiden näkemykset kätilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemisesta paljon toisistaan.

Jatkossa tämän tutkimuksen pohjalta voisi lähteä kehittämään kätilöopiskelijan eettistä osaamista tukevia työkaluja opiskelijaohjaajien ja kätilöopiskelijoiden käyttöön. Nämä työkalut voisivat pitää sisällään uudenlaisia tai päivitettyjä eettisen tukemisen menetelmiä, esimerkiksi harjoitteluyksikön opiskelijaperehdytyskansioon tietoa yleisimmistä osastolla ilmenevistä eettisistä ongelmatilanteista ja niiden eettisistä ulottuvuuksista. Toinen mielenkiintoinen kehittämis ehdotus olisi etiikan huomioivan sisällön tuottaminen opiskelijaohjaajakoulutuksiin. Tähän voisi sisällyttää myös tietopaketin kätilökoulutuksen sisältämästä etiikan teorian opetuksesta.

Tämän opinnäytetyön tutkimustuloksista ja kirjallisuuskatsauksesta ilmenee, että tarvetta ja kiinnostusta uusille kätilöopiskelijan eettisen tukemisen menetelmille ja lisäkoulutukselle on. Kysymykseksi kuitenkin jää, että onko niiden toteuttamiseksi tarpeeksi resursseja ja mistä nämä resurssit saadaan?

LÄHTEET

- Aaltonen, S. & Västi, R. 2009. Asiakkaiden ja kätilöiden kokemuksia synnytyspelon hoidosta. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Autti-Rämö, I.; Koskinen, H.; Mäkelä, M.; Ritvanen, A. & Taipale, P. 2005. Raskauden ajan ultraäänitutkimukset ja seerumiseulonnat rakenne- ja kromosomipoikkeavuuksien tunnistamisessa. FinOHTAn raportti 27/2005. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy.
- Berglund, M. 2013. Increasing Ethical Competence in Midwifery Education and Practice. Diasarja.
- Brunou, S. 2009. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjattujen harjoittelujen aikana ilmenneet eettiset ongelmat. Väitöskirja. Hoitotieteenlaitos. Turku: Turun yliopisto.
- Carlin, K. & Epstein, I. 2012. Ethical concerns in the student/preceptor relationship: A need for change. *Nurse Education Today*. Vol. 32, No 8, 897–902.
- De Vries, R. & Torres, J. 2009. Birthing Ethics: What Mothers, Families, Childbirth Educators, Nurses, and Physicians Should Know About the Ethics of Childbirth. *The Journal of Perinatal Education*. Vol 18, No 1, 12–24.
- DiGiovanni, L. 2010. Ethical Issues in Obstetrics. *Obstetrics and Gynecology Clinics of North America*. Vol. 37, No 2, 345–357.
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja Kirjoita. 15–17., uudistettu painos. Hämeenlinna: Tammi.
- Hughes, A. & Fraser, D. 2011. “There are guiding hands and there are controlling hands”: Student midwives experience of mentorship in the UK. *Midwifery*. Vol 27, No 8, 477–48.
- Hunink, G.; Leeuwen, R.; Jansen, M. & Jochemsen, H. 2009. Moral issues in mentoring sessions. *Nursing ethics*. Vol.16, No 4, 487–498.
- HUS. 2013. Äitiyspoliklinikka. Viitattu 15.11.2013. <http://www.hus.fi> > Sairaanhoido > Sairaalat > Kätilöopiston sairaala > Poliklinikat ja avohoitoyksiköt > Äitiyspoliklinikka.
- Härmä, K.; Raatikainen, K. & Randell, K. 2010. Ylipainoisen raskaus. *Suomen lääkärilehti* 12/2010, 1108.
- International Confederation of midwives. 2008. International Code of Ethics for Midwives. Viitattu 5.11.2013 <http://www.internationalmidwives.org> > Who we are > Policy and practice > Ethics and Philosophy for Midwives > International Code of Ethics for midwives.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. 3., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Kukkola, E. 2008. Sairaanhoidajan opiskelijaohjaustaidot sekä ohjaajakoulutuksen tarve ja hyöty ohjatun harjoittelun oppimisympäristössä. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteen laitos. Turku: Turun yliopisto.
- Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka. 2., uudistettu painos. Jyväskylä: Vastapaino.

Laes, E. 2005. Terveyskirjasto. Synnyttäjien terveys. Viitattu 29.1.2013 http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=suo00048&p_haku=raskaus.

Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2012. Etiikka Hoitotyössä. 5.-7., painos. Helsinki: SanomaPro Oy.

Leppo, A. 2012. Precarious pregnancies: alcohol, drugs and the regulation of risks. Väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Leppänen, M. 2011. The development of moral judgment during nursing education in Finland. Lisensiaatintutkimus. Kasvatustieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.

Licquirish, S., & Seibold, C. 2008. Bachelor of Midwifery students' experiences of achieving competencies: The role of the midwife preceptor. Midwifery Vol. 24, No 4, 480–489.

Opiskelijaohjauksen laatusuosituksien osana Kanta-Hämeen alueen sosiaali- ja terveysalan koulutuksen ja työelämän yhteistyötä. 2012. Viitattu 28.11.2013 https://www.hameenlinna.fi/pages/385803/Laatusuosituksiin%20_130212_4_1_1.pdf.

OPM. 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot. Opetusministeriön työryhmämuitioita ja selvityksiä 2006:24. Viitattu 12.11.2013 <http://www.minedu.fi> > etusivu > julkaisut > Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon.

Pedersen, B. & Sivonen, K. 2012. The impact of clinical encounters on student nurses' ethical caring. Nursing ethics, 19(6), 838–848.

Romppanen, M. 2011. Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä. Väitöskirja. Hoitotieteen laitos. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 6., uudistettu painos. Latvia: Tammi.

Sipponen, M. 2009. Opiskelijaohjaus äitiys- ja lastenneuvolassa lähiohjaajien näkökulmasta. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto.

STM, Sosiaali- ja terveysministeriö 2003. Terveystieteen koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Monisteita 2003:22. Viitattu 25.11.2013 <http://www.stm.fi> > Julkaisut > Kaikki julkaisut > 2003.

Suomen kättilöliitto. 2009a. Kättilön määritelmä. Viitattu 29.1.2012 <http://www.suomenkatiloliitto.fi/?do=open&page=25>

Suomen kättilöliitto. 2009b. Kättilön koulutus. Viitattu 29.1.2013 <http://www.suomenkatiloliitto.fi/?do=open&page=29>

Suomen lääkäriliitto. 2009. Maailman lääkäriliiton Helsingin julistus: Ihmiseen kohdistuvan lääketieteellisen tutkimustyön eettiset periaatteet. Viitattu 13.4.2013 <http://www.laakariliitto.fi/etiikka/helsinginjulistus.html>.

Tilastokeskus 2012. Maahanmuuttoa viime vuotta selvästi enemmän. Viitattu 29.1.2013 http://www.tilastokeskus.fi/til/muutl/2011/muutl_2011_2012-04-27_tie_001_fi.html

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 6., uudistettu painos. Latvia: Tammi.

Turun ammattikorkeakoulu. 2010. Hoitotyön koulutusohjelma Turussa. Viitattu 29.1.2013 <http://www.turkuamk.fi/public/default.aspx?contentid=204119&nodeid=9772>.

Turun yliopistollinen keskussairaala 2013. Äitiyspoliklinikka UA1A. Viitattu 28.11.2013
<http://www.tyks.fi> > Oppiminen > Oppimisympäristöt > Naistenklinikka > Äitiyspoliklinikka UA1A.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2013. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen
käsittelyminen Suomessa. Viitattu 13.4.2013.
[http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_verkkoversio040413.pdf.pdf#overlay-
context=fi/ohjeet-ja-julkaisut](http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_verkkoversio040413.pdf.pdf#overlay-context=fi/ohjeet-ja-julkaisut).

Teemahaastattelurunko

Miten äitiyspoliklinikalla tuetaan kättilöopiskelijan eettistä osaamista ohjatun harjoittelun aikana?

- ✓ Minkälaisia menetelmiä ohjaajilla on opiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen?
 - Millaisissa tilanteissa ohjaaja käyttää näitä menetelmiä?
 - Mistä ohjaaja on saanut käyttöönsä menetelmänsä?
 - Ovatko menetelmät toimivia?
 - Mitkä ovat käytössä olevien menetelmien hyvät ja huonot puolet?
 - Ovatko menetelmät kaikkien ohjaajien käytettävissä?
- ✓ Minkälaisia taitoja ohjaajilla on opiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen?
 - Mistä ohjaajat ovat oppineet taitonsa?
 - Millä tavoin ohjaajat ylläpitävät taitojaan?
 - Saavatko ohjaajat palautetta ohjaustaidoistaan eettisen osaamisen tukemisessa?
 - Minkälaista palautetta ohjaajat saavat taidoistaan?
- ✓ Minkälaisia uusia menetelmiä äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajat kaipaavat kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen?
 - Tarvitsevatko ohjaajat uusia menetelmiä opiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen?
 - Mitä uusien menetelmien tulisi pitää sisällään?
 - Minkä tahon kanssa ohjaajat haluaisivat tehdä yhteistyötä uusia menetelmiä kehitettäessä?
- ✓ Minkälainen motivaatio ohjaajilla on tukea opiskelijan eettistä osaamista?
 - Mitkä asiat vaikuttavat ohjaajien motivaation tukea opiskelijan eettistä osaamista?
 - Vaikuttaako ohjaajan oma eettinen tausta opiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen?
 - Onko ohjaajan eettinen tuki ja ohjaus samanlaista riippumatta opiskelijasta tai ohjaajasta?
- ✓ Mikä on opiskelijaohjaajien mielestä opiskelijan oma vastuu eettisen opimisen kehittämisessä?

- Millä tavoin opiskelija kehittää omatoimisesti omaa eettistä osaamistaan harjoittelun aikana?
- Millä tavoin opiskelijat lähestyvät ohjaajia eettisten ongelmien kanssa?
- Ottavatko ohjaajat huomioon opiskelijan osaamisen tason tukiesseen opiskelijan eettistä osaamista?

Esimerkki sisällönanalyysistä

Minkälaisia menetelmiä äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajilla on kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemiseen?

Sitaatti	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
<p>...ohjauskeskustelu enempi tilanteitten, eettisten tilanteitten jälkeen.</p> <p>...usein varmaa jo ennenki, ku tietää minkälainen potilas on tulossa...</p> <p>...tilanteen mukaan jos vaan tiedetään ja usein tietysti ne saat- taa tulla jollain taval vähän yllättäenki.</p> <p>...tehdään siin tilan- tees... joka potilaan kohdalla...</p>	<p>Ohjauskeskustelu eettisten tilanteiden jälkeen</p> <p>Ohjauskeskustelu ennen potilaskontaktia</p> <p>Ohjauskeskustelu tilanteen mukaan ennen tai jälkeen potilaskon- taktin</p> <p>Ohjauskeskustelu jokaisen potilaan kohdalla</p>	Ohjauskeskustelu	Vuorovaikutus
<p>...keskustelu päivän päätteeks, et ei se varmaan aina sen poti- laskontaktin jälkeen...</p> <p>...keskusteluist kaikkien kanssa.</p> <p>Jutteleamalla eri alan ihmisten kanssa...</p> <p>...koulutuksesta on saanu jotain uusii toi- mintatapoja tai ideoita ni kylhän me aina sil taval sit jaetaa muille.</p>	<p>Opiskelijan ja ohjaa- jan välinen päivän yhteenveto</p> <p>Keskustelut opiskeli- joiden ja työkaverei- den kanssa</p> <p>Moniammatillinen keskustelu</p> <p>Koulutuksista saatu- jen toimintatapojen ja ideoiden jakaminen työkavereille.</p>	Moniammatillinen ja vapaamuotoinen keskustelu	
<p>...henkilökunta on käyny semmosen tyyppisissä koulutuk- sissakin...</p>	Henkilökunnan kou- lutukset	Koulutukset	Oman eettisen osaa- misen kehittäminen
<p>...lukeman ja käy- mäs koulutuksissa.</p>	Kirjallisuus ja koulu- tukset	Kirjallisuus	

Saatekirje

Hei!

Olemme kaksi kättilöopiskelijaa Turun ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötämme aiheesta Kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukeminen ohjatussa harjoittelussa äitiyspoliklinikalla. Tarkoituksenamme on selvittää millaisia menetelmiä ja taitoja äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajilla on tällä hetkellä kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen ja sen kehittämiseen. Lisäksi kartoitamme millaisia uusia menetelmiä äitiyspoliklinikalla kaivattaisiin.

Opinnäytetyömme liittyy INEC (Increasing Ethical Competence in Midwifery Education and Practice) -hankkeeseen. INEC on kansainvälinen Turun ammattikorkeakoulun hallinnoima yhteistyöhanke Suomen, Viron ja Sveitsin välillä. Hanke on kolmivaiheinen ja sen päämääränä on kehittää kättilötyön kentille työkaluja, joiden avulla opiskelijaohjaajat voivat tukea ja lisätä kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen kehittymistä. Opinnäytetyömme on osa hankkeen ensimmäistä vaihetta.

Saatuamme tutkimusluvan toteutamme opinnäytetyömme aineistonkeruun ryhmähaastatteluna. Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista, mutta toivomme, että mahdollisimman moni äitiyspoliklinikan kättilöistä pääsisi osallistumaan kyseiseen haastatteluun, jotta aineistostamme tulisi mahdollisimman monipuolinen ja täten opinnäytetyömme tuloksista luotettavia.

Käytämme ryhmähaastattelutilanteen taltioimiseen ääninauhuria. Äänitteet suojataan ulkopuolisilta säilyttämällä niitä lukollisessa tilassa ja ne hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Lisäksi turvaamme haastatteluun osallistuvien anonymiteetin pitämällä huolta siitä, että yksittäistä haastateltavaa ei voi opinnäytetyöprosessin missään vaiheessa tunnistaa.

Ystävällisin terveisin kättilöopiskelijat,

Annika Palomäki, p. xxx xxx xxxx, annika.palomaki@students.turkuamk.fi

Kristiina Lieskallio, p. xxx xxx xxxx, kristiina.lieskallio@students.turkuamk.fi

Opinnäytetyönohjaaja:

Mari Berglund, p. xxx xxx xxxx, mari.berglund@turkuamk.fi

Suostumus tutkimukseen

Opinnäytetyössämme selvitämme millaisia menetelmiä ja taitoja äitiyspoliklinikan opiskelijaohjaajilla on tällä hetkellä kättilöopiskelijan eettisen osaamisen tukemiseen ja sen kehittämiseen. Lisäksi kartoitamme millaisia uusia menetelmiä äitiyspoliklinikalla kaivattaisiin. Opinnäytetyömme on osa Increasing Ethical Competence in Midwifery Education and Practice (INEC) – hanketta, joka on kansainvälinen yhteistyöhanke Suomen, Viron ja Sveitsin välillä. Hanke on kolmivaiheinen ja sen päämääränä on kehittää kättilötyön kentille työkaluja, joiden avulla opiskelijaohjaajat voivat tukea ja lisätä kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen kehittymistä. Opinnäytetyömme on osa hankkeen ensimmäistä vaihetta.

Tutkimus toteutetaan ryhmähaastatteluna. Haastattelutilanne nauhoitetaan ja puhtaaksikirjoitetaan ja tutkimuksen valmistumisen jälkeen aineisto hävitetään asianmukaisesti. Vastaukset käsitellään anonyymisti ja luottamuksellisesti. Osallistuminen haastatteluun on vapaaehtoista ja haastattelun voi keskeyttää missä vaiheessa tahansa.

Suostun haastateltavaksi ja haastattelun nauhoitukseen

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Päiväys